

Mál nr. 151/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Gildissvið vátryggingarskilmála. Matsfrestur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 6. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 23. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M með bréfi dags. 28. ágúst 2024.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M slasaðist við vinnu sína hinn 18. mars 2021 og var tilkynnt um slysið af hálfu X hinn 19. mars 2021 til V. Hinn 7. apríl 2021 barst V leiðrétt lýsing á tjónsatburðinum. Hinn 15. apríl 2024 sendi lögmaður M bréf til V vegna málsins og hinn 18. apríl 2024 var V send matsbeiðni vegna mats eins læknis á afleiðingum slyssins. Hinn 24. apríl 2024 tilkynnti V lögmanni M um að V myndi ekki standa að mati á afleiðingum slyss M og vísaði um það til gr. 10.2.6 í vátryggingarskilmálum slysátryggingar launþega þar sem kemur fram að miski skuli að jafnaði metinn einu ári eftir slys, annars þegar læknir telur að varanlegar afleiðingar slyssins hafi komið í ljós en þó ekki síðar en þremur árum eftir slysdag.

M telur að ákvæði vátryggingarskilmála um að meta þurfi afleiðingar slysa innan þriggja ára sé ekki í samræmi við ákvæði kjarasamnings. M vísar til þess að slysið hafi verið tilkynnt til V og hann hefði búist við að haft yrði samband við hann vegna málsins en það hafi ekki verið gert og þess vegna hefði hann leitað til lögmanns. M vísar til þess að læknisfræðileg gögn sýni að hann hafi hlotið varanlegar afleiðingar af tjónsatburðinum hinn 18. mars 2021 og krafa hans sé ekki fyrnd skv. ákvæðum laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004. Einnig vísar M til þess að slysátrygging launþega sé hópvátrygging og V hafi ekki sinnt upplýsingaskyldu sinni skv. henni. Frekari sjónarmið M eru að ekki hafi verið upplýst um vátryggingarskírteini vátryggingarinnar og að ekki sé hægt að byggja á ákvæði um matsfrest í vátryggingarskilmálum þar sem slíkur samningur sé ógildanlegur skv. 36. gr. laga um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa nr. 7/1936 (samningalaga).

V vísar til ákvæðis í gr. 13.2.5 í þeim vátryggingarskilmálum sem giltu á slysdegi M um slysátryggingu launþega og að þar komi fram að örorka skuli metin að jafnaði einu ári eftir slys en ekki síðar en þremur árum eftir slysdag. Slys M hafi átt sér stað 18. mars 2021 og hafi því matsfrestur runnið út 18. mars 2024 og hafi því verið runninn út þegar lögmaður M hafði samband við V í apríl 2024. V bendir einnig á að sambærileg ákvæði vátryggingarskilmála hafi verið til umfjöllunar í dómum Hæstaréttar Íslands í málum nr. 36/2022, 22/2004 og 604/2017. Í þeim dómum hafi verið fjallað um þau sjónarmið sem M byggir á í málskoti og niðurstaða dómanna hafi verið sú að sambærileg ákvæði stæðust og vátryggingarsamningar væru ekki ógildanlegir á grundvelli 36. gr. samningalaga eða annarra reglna samningaréttar. Einnig vísar V til vátryggingarskírteinis, þágildandi skilmála og kjarasamnings þar sem vísað er til vátryggingarskilmála vátryggingafélags. Þar að auki vísar V til þess að slysátrygging launþega sé ekki hópvátrygging í skilningi laga um vátryggingarsamninga, sbr. 2. ml. 4. mgr. 61. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004, sbr. lög nr. 118/2005 um breytingu á þeim lögum.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að tilkynning um slys M hafi borist í mars 2021 og leiðrétting málavaxta hafi borist í apríl sama ár. Þannig hafi slys M verið tilkynnt með fullnægjandi hætti og innan þeirra fresta sem við eiga. Einnig vísar M til þess að hann hafi farið í fleiri en eina aðgerð eftir slysið og honum hafi ekki verið ljóst að um varanlegar afleiðingar væri að ræða fyrr en í byrjun árs 2023. Einnig bendir M á að lögmaður hans hafi ekki fengið vátryggingarskírteini slysátryggingar

launþega, skilmála og kjarasamning fyrir en eftir að málið fór fyrir nefndina. M bendir einnig á að ekkert komi fram um fresti í kjarasamningi. Einnig bendir M á að ákvæði gr. 13.2.5 sem V byggir á feli ekki í sér afdráttarlaust orðalag heldur almenna hugleiðingu og því eigi andskýringarreglan að gilda ásamt kjarasamningi. Einnig vísar M til þess að ákvæði skilmálanna sé ábyrgðartakmörkun sem fari í bága við meginreglur laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 og 125. gr. laganna um fyrningu og að lögin séu ófrávikjanleg skv. 3. gr. þeirra. M vísar auk þess til verndar eignaréttar skv. 72. gr. stjórnarskrár og ítrekar sjónarmið um að váttrygging V fari gegn ákvæðum kjarasamnings.

Álit.

Ágreiningur hverfist um V geti hafnað að greiða bætur fyrir líkamstjón M á grundvelli gr. 13.2.5. í váttryggingarskilmálum slysáttryggingar launþega. Orðalag skilmálaákvæðisins er fortakslaust um að framkvæma skuli örorkumat innan þriggja ára frá tjónsatburði og verður það ekki skýrt öðru vísi en samkvæmt orðanna hljóðan, en í váttryggingarskilmálum er ekki samið svo um að ákvæði kjarasamninga gangi framar skilmálum váttryggingarinnar.

Um slysáttryggingu launþega gilda heldur ekki ákvæði laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 um hóp váttryggingar, sbr. núgildandi ákvæði 5. mgr. 1. gr. laganna, áður sambærilegt orðalag í 2. ml. 4. mgr. 61. gr. laganna.

M telur m.a. að fyrrgreint skilmálaákvæði sem kveður á um að örorku skuli meta ekki síðar en þremur árum eftir slysdag, sé í andstöðu við ákvæði samningalaga nr. 7/1936. Í nýlegum dómi sínum í máli nr. 36/2022 frá 8. febrúar 2023 vísar Hæstiréttur til eldri dóma sinna í málum nr. 22/2004 og 604/2017 sem fjalla allir um sambærilegan ágreining um þriggja ára matsfrest og segir að viðurkennt hafi verið að váttryggingafélög hafi réttmæta hagsmuni af því að mæla í skilmálum slysáttrygginga fyrir um tímafresti sem tjónþolar hafa til að afla sér sönnunar um varanlegar afleiðingar slyss og er þriggja ára frestur þar ekki talinn óeðlilegur. Þá er jafnframt vísað til þess að samningsfrelsi ríki um það hvernig ábyrgð er takmörkuð samkvæmt váttryggingarsamningi og vísað til þess að tjónþola hafi verið í lófa lagið, ekki síst eftir að slysið varð, að kynna sér skilmála slysáttryggingarinnar sem mörkuðu nánar inntak réttar sem hann átti samkvæmt tryggingunni. Þá hefur Hæstiréttur einnig hafnað því að slík skilmálaákvæði fari gegn 36. gr. laga nr. 7/1936 eða túlkunarreglum samningaréttar.

Með vísan til alls ofangreinds er það afstaða nefndarinnar að umrætt skilmálaákvæði sé hvorki óeðlilegt né óskýrt og brjóti ekki gegn lögum nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga né meginreglum þeirra um tilkynningar- eða fyrningarfresti.

Matsfrestur var liðinn þegar M leitaði til V um mat á afleiðingum þess í apríl 2024. Þegar af þeirri ástæðu er óhjákvæmilegt að hafna kröfu M og hann á því ekki rétt á bótum vegna líkamstjóns úr slysáttryggingu launþega hjá V.

Nefndin fjallar ekki um rétt M gagnvart X skv. kjarasamningi, þar sem slíkt fellur ekki undir ákvæði um starfssvið nefndarinnar í 3. gr. samþykktar hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysáttryggingu launþega hjá V.

Reykjavík, 12. nóvember 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir